

Trender på gott

och ont

Det går trender i det mesta, hundvärlden är inget undantag. Popularitetskurvan kan ha ganska kraftiga svängningar för såväl hundraser som foderblandningar och träningsmetoder. Här går Hundsport igenom aktuella trender som handlar om hundars välmående. Somliga omfattar viktig kunskap värd att ta till sig, andra bör ses med stor skepsis. Viktigast är att du funderar över vad som är bra för just din hund!

TEXT LENA HEIMLÉN

Hunden och människan har följts åt under årtusenden och ju längre tid vi lever ihop, desto mer "lika" blir vi. Vi delar boendemiljö, livsstil och hälsa på gott och ont. Ser man till forskning kring hund har den gått från att nästan uteslutande handla om att hitta botemedel för olika sjukdomar till att numera handla lika mycket om förebyggande vård, hälsa och friskvård, hundens beteende samt relationer mellan hund och människa.

Alla hundägare önskar sin fyrfota vän ett långt och friskt liv och en av förutsättningarna för det är att välja en hund med dokumenterat friska föräldrar: gärna friska släktingar i flera led.

Svenska Kennelklubben har sedan länge hälsoprogram för olika raser vilket innebär att uppfödare har möjlighet att välja bort hundar som bär på ärftliga sjukdomar och i så stor utsträckning som möjligt avla på friska individer. Det finns också en mängd gentester för att upptäcka ärftliga sjukdomar. Även hundars mentalitet och psyke är föremål för forskning för att "främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda hundar" som det står i SKKs stadgar.

→ Fysisk och mental träning

Träning i många former är trendigt för både människa och hund vilket är bra med tanke på den allt större andelen överviktiga och feta, såväl två- som fyrbenta. Vilka risker finns att det "slår över" och nästan blir maniskt? Riskerar man att dra med sin hund på överdriven träning som faktiskt kan vara skadlig? För att träningen ska bli optimal och göra bäst nytta är det viktigt att ta hänsyn till väderlek, underlag (het asfalt, kramsnö...) och vilken kondition hunden är i för att träning-

en ska bli optimal och göra bäst nytta. Hunden måste även få vila och ges tid för återhämtning.

Läs mer om hur du bygger hundens fysik på ett hållbart sätt på sidan 24!

En hund mår bra av att göra saker tillsammans med sin ägare inte minst för den mentala träningen. Hundars fenomenala luktsinne och medfödda lust att leta upp saker kan man ta till vara på olika sätt. Det spelar egentligen ingen roll om hunden använder sin nos på en skogspromenad eller på en nosework-kurs, båda bjuder på mental stimulans.

- Men, säger hundcoachen Fredrik Steen, min uppfattning är att det är få bland oss seriösa hundägare som aktiverar våra hundar för lite när det gäller mental stimulans. Här tror

"Trenden att ge sin hund maximal mental stimulans kan alltså höja hundens stressnivå..."

jag många gånger att vi till och med kan göra det motsatta, skapa stress av för mycket aktivitet i form av belöningar, kommandon, inlärning och annat. Det är ju viktigt att komma ihåg att nosa fritt i skog och mark under en två timmar lång skogspromenad är mental stimulans för hunden och är det som vi kan kalla berikning, som hunden själv vill ha det.

Så trenden att ge sin hund maximal mental stimulans kan alltså höja hundens stressnivå om det blir för mycket aktivitet, menar Fredrik Steen och fortsätter:

- Däremot underskattar vi kanske värdet av motion och rörelse. Här kan vi bli betydligt bättre och mer aktiva för att bygga muskulatur och kondition.

Forskning visar också att ett av de mest effektiva sätten ▶

Man kan raljera om att det går trender i det mesta, även i hundvärlden. Men vissa trender gagnar våra hundar. Läs Hundsports trendspaning och fundera över vad som funkar för din hund.

FOTO JOHAN STRINDBERG RAS DIVÄRGSCHNÄUZER

att förebygga beteendestörningar av olika slag faktiskt är motion, tillägger Per Jensen, professor i etologi.

- Ju mer hundar får springa och helst vara okopplade, desto lägre risk för allt från aggression till separationsångest, säger han.

→ Hårda och mjuka träningsmetoder

Förr benämndes nästan alla träningskurser dressyrkurs och var baserade på korta, militäriska kommandon såsom SITT, LIGG, GÅ FOT, STANNA och så vidare. På senare år har andra träningsmetoder visat sig vara mycket mer framgångsrika, man kommer längre i sin träning med beröm och uppmuntran än med bestraffning och hårda nypor.

Svenska Kennelklubben står inte bakom några tuffa träningsmetoder, detsamma gäller för de flesta andra organisationer och företag som tränar hund. Trenden nu är att använda sig av de mjuka metoderna: avleda, avleda och berömma när hunden gör rätt. Hundar mår bra när de känner sig trygga och är mer benägna att lära sig saker med uppmuntran.

- Men var är detta egentligen, invänder Fredrik Steen. Att nonchalera en hund när den gör något som är fel räknas klassiskt som en "mjuk metod", helt fel enligt mig. Att tillrättavisa en hund som är på väg att göra fel räknas klassiskt som en "hård metod", helt fel enligt mig. Att nonchalera en vän, en individ, är inte snällt och hjälper den inte att göra rätt. Och att säga till en vän, en individ, som gör fel "jag

Den senaste forskningen tyder på att motion kan vara bästa sättet att förebygga beteendestörningar av olika slag.

"All träning ska byggas på att ge hunden må-bra-känslor"

gillar inte att du gör så där" - menar någon att det skulle vara elakt? Om hunden gör utfall mot barn och jag nonchalerar detta eller försöker avleda med godis är det ingen "mjuk metod", det är oansvarigt!

Hur man uppfostrar sin hund är, och har nästan alltid varit, ett känsligt och inte helt lätt ämne. Det finns inte ett sätt som fungerar på alla hundar i alla situationer, precis som det inte finns ett sätt att uppfostra som fungerar på alla barn. Och beroende på situation kan man behöva agera på ett sätt mot sin hund som man i de flesta andra lägen aldrig skulle göra, men som kan vara nödvändigt. Det råder inga tvivel om att "det mjuka" i grunden är en för hunden bra och positiv trend, men den kan missuppfattas. Att belöna ett icke-beteende, "Duktig hund som inte skällde när det ringde på dörren, här får du godis", fungerar till exempel inte.

- All träning ska byggas på att ge hunden "må-bra-känslor", säger Fredrik Steen. Man kan kalla det belöningar om

man vill. Samtidigt är det viktigt att skilja på träning för ett moment och annan träning i vardagen där jag ska lära min hund att inte jaga katter, barn eller bilar. Detta med "hårda eller mjuka" metoder är ett förenklat resonemang där hundarna i slutändan kan komma att påverkas negativt.

Så kanske är det dags att sluta prata om hårda och mjuka träningsmetoder och i stället fokusera på vad som fungerar i olika situationer? Det är ju hundens välmående som kommer i första hand och ägarens ansvar att hitta en träningsmetod

FOTO MARTINA WÄRFELDT RAS FLATCOATED RETRIEVER

FOTO ADOBESTOCKT RAS JACKRUSSELL TERRIER

Berikning är ett uttryck som förekommer allt oftare. Det handlar om att djur får möjlighet att utföra sina naturliga beteenden.

FOTO LINDE SERBERG RAS MALTESER

Träning kan vara bra för både kropp och knopp, men ska såklart ske utan press eller stress.

FOTO ANNA TÄRNHUVUD RAS BORDER COLLIE

FOTO LINNEA RÖNSTRÖM RAS GOLDEN RETRIEVER

FOTO ÅSA LINDHOLM RAS DOBERMANN

Känn igenom din hund regelbundet och håll koll på hull och vikt. Då ökar chansen att du tidigt upptäcker avvikelser som kan behöva veterinärvård.

massage, naprapati, kiropraktik, sjukgymnastik, simning och så vidare. Det finns till och med gemensamma yogapass för hund och ägare.

Man kan spendera hur mycket pengar som helst på friskvård uppenbarligen, men det finns ju även mycket man kan göra själv för att förebygga hälsoproblem hos sin hund.

Utöver motion och träning i lagom mängd är de flesta hundägare numera medvetna om fördelarna med daglig tandborstning, regelbunden klippning av klor, noggrann rengöring av öron, lite stretching och massage. Givetvis ingår även pälsvård i de regelbundna rutinerna. Det är också en bra idé att känna igenom sin hund regelbundet för att hålla koll på hullet och vikten, ta tempen lite då och då för att veta vad som är normal temp, känna efter knölar och så vidare. Om man vet hur hunden vanligtvis känns och ser ut är det större chans att man upptäcker avvikelser som förhöjd temp, en knöl som plötsligt dyker upp, lösa tänder eller problem med öronen för att nämna ett par exempel och förstår när det är dags att uppsöka veterinär.

→ Maten som en väg till bra hälsa

En balanserad kost anpassad för hundens storlek, ras, ålder och livsstil är också viktig för att hålla hunden vid god hälsa och det finns många olika foder på marknaden, så kallade helfoder som täcker hundens hela näringsbehov: proteiner, kolhydrater, fetter, vitaminer och mineraler. Vilket märke man väljer är såklart individuellt, men ett gott råd är att kon-

”Friska hundar som äter helfoder av hög kvalitet behöver inte tillskott”

trollera innehållet, särskilt med tanke på larmen om bakterier i färskfoder. Den som vill laga egen mat till sin hund måste skaffa sig kunskap om exakt vilket näringsinnehåll som krävs för att hunden ska få allt den behöver.

Trenden med olika typer av kosttillskott som vi människor ständigt köper alltmer av verkar bli trend även för hundar. Men är de verkligen nödvändiga? Kan de till och med vara skadliga? Svenska män och kvinnor stoppar i sig kosttillskott för nästan fyra miljarder kronor årligen, trots att det saknas vetenskapliga bevis för att de gör nytta. Hur mycket pengar som spenderas på kosttillskott för hundar finns det inga uppgifter om.

I en intervju med SVT i maj 2025 avfärdar Martin Bergö, prorektor vid Karolinska institutet och professor i molekylär medicin, den effekt som företagen påstår att deras preparat har. Många företag som säljer kosttillskott hänvisar till studier gjorda på olika näringsämnen, men studierna håller inte måttet eftersom många företag väljer ut enstaka studier som stödjer deras påståenden och väljer bort sådana som inte gör det, menar Bergö.

Det finns mängder av olika preparat, men friska hundar som äter helfoder av hög kvalitet behöver inte tillskott.

Arbetande hundar är en trend som vi hoppas är här för att stanna.

Däremot kan det behövas för till exempel äldre hundar eller hundar med någon bristsjukdom eller allergi, rådgör med din veterinär.

Och så har vi ”den naturliga” trenden som inte alltid är det bästa valet. Man marknadsför foder som fritt från konserveringsmedel och olika ”tillsatser”, men det kan ju vara så att vissa hundar behöver omega-3, zink, taurin, proteiner eller andra tillsatser. Och, som en klok person påpekade: ”Bara för att påsen är brun och pyntad med granar och fjälltoppar betyder det inte att fodret är mer naturligt än något annat foder...”

Läs mer om ”foderdjungeln” på sidan 50!

→ Hunden - varg eller bebis

Vi vet att alla hundraser härstammar från vargen, och rashundar har utvecklats till att ha olika utseende och egenskaper beroende på användningsområde: jakt, vakt, sök, vallning, sällskap...

En nyare trend är så kallade designer breeds: man korsar olika rashundar för att få fram ett specifikt utseende eller påstådda egenskaper. Man vet numera med säkerhet att det inte går att avla fram ”allergifria hundar” vilket många blandras-uppfödare har försökt marknadsföra.

Med stort fokus på utseende och att få fram hundar som inte faller påls har man alltför ofta missat att ta hänsyn till både fysisk och mental hälsa i aveln, med påföljd att till exempel ett par vanliga blandningar, så kallade labradoodle

Nyfiken på kosttillskott? Rådgör med veterinär innan du ger din hund något annat än helfoder av hög kvalitet!

”Alla kunniga uppfödare vet att det aldrig blir bra när avel går för fort”

och cockerpoo, är de som toppar listorna över flest antal veterinärbesök per år. Den förstnämnda i en jämförelse med andra blandraser och den andra i jämförelse med alla raser och blandraser sammantaget, enligt statistik från Agria.

Wally Conron, mannen som för drygt 30 år sedan var först med att blanda labrador och pudel i avsikt att få fram en ledarhund som inte faller påls, sa i en intervju med BBC i vintras att det var hans livs misstag och att han inte förstår varför människor fortsätter att föda upp dessa korsningar. Syftet, säger han, var aldrig att starta en ny trend utan att försöka tillgodose ett specifikt behov: en kvinna med synned-sättning som önskade en ledarhund som hennes allergiske make skulle tåla. Skälet till hans uttalanden är att dessa ”designer breeds” nu dras med stora hälsoproblem, ”I released a Frankenstein”, säger Conron.

Alla kunniga uppfödare vet att det aldrig blir bra när avel går för fort, till exempel när en ras (eller blandras) blir populär och efterfrågan ökar. ”Alla” ville ha collie när filmerna om Lassie var populära, ”alla” ville ha en sankt bernhardshund när Båtsman blev stjärna i *Saltkråkan*, chihuahua ökade i popularitet sedan ett antal kändisar burit omkring dessa små hundar i handväskor och så vidare. Tyvärr, när kommersiella

intressen tar över, görs emellanåt avsteg från regelverken för seriös hundavel. En trend som verkligen inte leder till friskare hundar.

I princip alla hundar i Sverige i dag är en del av familjen, vilket är en positiv trend eftersom hunden är ett flockdjur och mår bra av att vara en familjemedlem.

Därmed inte sagt att de mår så bra av att hanteras som bebisar som ska bäras omkring, sitta i fåtölj eller soffa på krogen, i säte på buss eller tåg i stället för att behandlas som den hund de faktiskt är. Å andra sidan vet man numera så mycket mer om hundars inre liv att man förhoppningsvis är mer benägen att

lära sig tolka och förstå hundens språk, känslor och behov. Man vet ju att hundar både kan känna avundsjuka och skämmas, enligt forskning som etologen Per Jensen har beskrivit.

→ Hundar i sociala medier – petfluencers

Alla slags djur förekommer allt oftare i sociala medier, och hundkonton på till exempel Instagram och Tiktok tycks ständigt öka och få allt större krets av följare. Gulliga valpbilder, filmer på bedårande hundar

”...man måste ta hänsyn till vad hunden vill och hur hunden mår i sin tjänstgöring”

med eller utan barn i bilden och ständiga uppmaningar att skicka dessa bilder och filmer till ”någon som du känner” som skulle behöva en taxvalp, kattunge eller en ständigt pratande siberian husky. I takt med att allt fler inlägg av den typen sprids ser man också en ökad utsatthet.

Det kan röra sig om olika ”utmaningar” som är farliga för både djur och ägare och filmklipp som av avsändaren anses som roliga och/eller gulliga, men som visar stressade, rädda och obekväma hundar, inte minst bilder och filmer på hundar tillsammans med bebisar eller små barn.

→ Hunden i människans tjänst

Tjänstehundar har funnits i många år och då främst inom polis, tull, bevakning och försvaret. Samhället är dessutom beroende av ett stort antal ideellt arbetande hundekipage. Till exempel inom sjöräddningen, eftersök vid viltolyckor och vid naturkatastrofer, såsom jordbävning, orkan och liknan-

de, gör räddningshundar ovärderliga insatser för att hitta överlevande.

Numera finns också en helt annan kategori tjänstehundar som man bara för ett par decennier sedan såg som i princip omöjlig: hundar som med sina förare tjänstgör inom vård, skola och omsorg.

Sedan ett par år tillbaka ges yrkesutbildningar för olika typer av hundförare, till exempel skolhundspedagog, och man kan få bidrag för assistanshund som klassas som handikapphjälpmedel.

Detta är så klart mest på gott och ytterligare ett bevis på den samhällsnytta våra fyrfota vänner kan bidra med. Men det finns också flera fall där till exempel en anställd

inom äldreomsorgen eller i skolan tagit med sin hund till jobbet i tron att det skulle vara

Vi vet numera så pass mycket om hundars inre liv att vi förhoppningsvis är mer benägna att lära oss tolka och förstå hundens språk.

enbart positivt, när det de facto krävs utbildning av både hund och hundförare för att få bra resultat. Detta faktum börjar bli mer allmänt känt, precis som att man i allt arbete

tillsammans med hund måste ta hänsyn till vad hunden vill och hur hunden mår i sin tjänstgöring. Att den får rätt träning och motivation, tillräcklig vila och arbetsuppgifter som är anpassade och lämpliga för den specifika hunden.

Trenderna kring hund och hundägande är inte alltid till gagn för hunden. Kanske i oförstånd, ofta bara i ren välvilja, möjligen av okunnighet är man kanske lite för angelägen att följa allt som presenteras som ”inne”, utan att tänka ett varv extra om det verkligen fungerar för den egna hunden. Har jag lärt mig att tolka min hunds språk och signaler? Ger jag min hund rätt kost? Får den bra fysisk och mental träning? Tillräckligt med vila och återhämtning?

Hunden är till stor både nytta och glädje för oss människor i livets alla skeden, inte minst när vi hamnar i någon livskris vilket framkom av en undersökning som Agria presenterade i slutet av förra året. Sex av tio svenska hund- och kattägare svarade att deras husdjur fått dem att må bättre under svåra perioder som skilsmässa, dödsfall eller allvarlig sjukdom. Resultaten, skriver Agria, stärker den bild som forskningen allt oftare lyfter fram: att djur kan sänka stressnivåer, bryta social isolering och skapa välbehövliga rutiner när livet gungar. Då är det inte mer än rätt att vi tar hand om våra hundar på absolut bästa sätt och ser till vad hunden behöver för att ha ett långt, friskt liv. Oavsett gällande trender.